

AKTIV LANDSBYGD

Till Södermanlands lantbruk och landsbygd | #01 2021

Utblick:
Stua

**DJURVÄLFÄRDS-
ERSÄTTNINGAR**

SAM-ANSÖKAN

Mer i detta nummer: Klimatklivet | Rovdjursinventering | Naturnära jobb

Djurvelfärdsersättningar 6

Rovdjursinventering 10

Naturnära jobb 13

Du vet väl om att du kan få Aktiv Landsbygd digitalt?

Tidningen dyker då upp i din e-post i PDF-format och går att läsa både i din mobil och dator. Anmäl dig på länsstyrelsens webbplats genom att söka på "Aktiv Landsbygd 2020", och klicka dig in på en av publikationerna, där finns ett fält där du fyller i din e-postadress.

Du kan också anmäla dig genom att skicka e-post till redaktionen på AktivLandsbygd.Sodermanland@Lansstyrelsen.se, ange "Digital prenumeration" i ämnesraden. Om du sedan tidigare är prenumerant på pappers-tidningen får du gärna uppge namn och adress så att vi kan ordna så att du inte får dubbla uppsättningar av tidningen i framtiden.

Ledare: En levande landsbygd

Vilken vacker ljus och krispig vinter vi fick, och så tacksam över vårvärmen efter en lång mörkertid som har varit allt annat än vanlig. Vi behöver allt ljus vi kan få. Vi lever fortfarande i skuggan av covid-19. Inte minst länsstyrelsen som har fått ett stort uppdrag inom tillsyn med anledning av den tillfälliga pandemilagen covid-19.

En annan förändring är att jag har fått förtroendet att leda arbetet på avdelningen för landsbygd efter den tidigare landsbyggsdirektören Johan Varenius. I knappt två år har jag arbetat på länsstyrelsen som enhetschef för landsbygdsutveckling och vilt. Innan jag kom till länsstyrelsen var jag på näringsdepartementet där jag arbetade med entreprenörskapsfrågor. Jag har också drivit företag i många år och mitt hjärta klappar för företagare och företagande. Att förverkliga något som börjar med idéer och möjligheter och leder till manifestation är mäktigt. Därför är det extra spännande att arbeta med avdelningen för landsbygd som spänner över så breda frågor. Landsbygdsutveckling för mig är något som bäst görs tillsammans; företag, föreningar, offentliga aktörer och andra, utvecklar platser och kopplar ihop göra-äta-resa-bo i ett syrerikt blodomlopp. Och särskilt roligt är det att få arbeta med gröna näringar som svarar på en av våra stora ödesfrågor – en hållbar livsmedelsproduktion.

Övergångsåren 2021-2022

På länsstyrelsen har vi nu högsåsong när det gäller SAM-ansökningar och vi arbetar intensivt med övergångsåren för 2021-2022. Den nya sjuåriga programperioden för EU:s struktur- och investeringsfonder börjar 2021, men just inom den gemensamma jordbrukspolitiken startar inte genomförande av nya CAP (Common Agricultural policy) förrän 2023. Istället är det enbart den nya sjuåriga budgeten som gäller medan regelverk för CAP i stort sett förlängs under de två övergångsåren. Regeringen har fattat beslut om att budgeten ska ligga på samma nivå 2021-2022 som under 2014 till 2020.

Detta innebär att det kommer att finnas nya medel att söka för de flesta befintliga stöden, medan några stöd kommer att stängas. Bredband är exempel på ett stöd som stängs. Därför är det extra glädjande att Länsstyrelsen beslutade om 60 miljoner kronor till bredbandsutbyggnad på landsbygden i Nyköping, Trosa och Eskilstuna kommun i december 2020.

Jordbruksverket har också i uppdrag att föreslå hur de så kallade återhämtningsmedlen (2021 och 2022), även kallade Corona-pengar, ska kunna användas inom befintliga åtgärder i CAP. Näringsdepartementet planerar att skicka ett förslag till EU-kommissionen före sommaren gällande Sveriges fördelning och insatser för återhämtningsmedlen.

Filmer om Södermanlands levande landsbygd

Har ni sett våra filmer om levande landsbygd? Vi har gjort fem filmer om hur länsstyrelsen arbetar med landsbygdsutveckling, företagsstöd, livsmedelskontroll med mera och det är härliga bilder från Södermanlands vackra landskap. Kanske finns någon du känner med i filmerna? **För att se filmerna, gå in på www.youtube.se och sök på "Länsstyrelsen Södermanland" eller scanna QR-koden nedan.**

H. Schöenstern

Henrietta Schöenstern, landsbyggsdirektör
henrietta.schoenenstern@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsens växel	010-223 40 00
Jordbrukarstöd/SAMinternet	0771-67 00 00
Djurskydd jourtelefon	010-223 41 50
Rovdjur jourtelefon	010-223 41 80
Rovdjursobservationer	www.skandobs.se

Landsbyggsdirektör, chef, avdelningen för landsbygd

Henrietta Schöenstern

Jordbrukarstöd

Adam Adobati, Susanna Alanko, Jennifer Botos, Christina Erdtman Johansson, Christer Fredriksson, Bodil Hahn, Helena Larsson, Alec Lundström, Anton Svedén, Martin Tärning, Jonas Åkerberg

Landsbygdsutveckling

Malin Almquist, Jenny Askenfelt, Elin Ehrén, Klas Fredriksson, Kajsa Karlsson, Tove Lund, Malin Nilsson, Jan Petersson, Helena Söderlund

Jakt och viltförvaltning

Jan-Erik Dalmo, Lovisa Häggström, Viktor Tylstedt

Livsmedelsstrategin

Emma Wogel

Veterinära frågor

AnnaMaria Estensson, Christina Nyman

Fiske och vattenbruk

Thomas Stenström

Förprovning av djurstallar

Malin Nilsson, Kristina Thunström

Djurskydd

Anna Anderberg, Fredrik Berg, Kim Björk, Carolin Engström, Matilda Eriksson, Kristina Holmström, Ulrike Segerström, Monica Ångelhult, Zandra Mattsson

Våra e-postadresser

fornamn.efternamn@lansstyrelsen.se
Undantag från principen kan förekomma då den är gemensam för hela landet.

Avdelningen för landsbygd

Besöksadress: Stora Torget Nyköping
Postadress: 611 86 Nyköping

Brev som gäller jordbrukarstöd (SAM-ansökan) ska skickas till:

Länsstyrelsen i Södermanlands län, FE 13,
Box 204, 826 25 Söderhamn

Brev som gäller projekt- och företagsstöd samt miljöinvesteringar ska skickas till:

Länsstyrelsen i Södermanlands län, FE 34,
Box 204, 826 25 Söderhamn

*Dags att skicka in
din SAM-ansökan!*

SAM-ansökan 2021

E-legitimation och fullmakt

Jordbrukarstöden söks i e-tjänsten SAM Internet som du loggar in på med hjälp av din e-legitimation.

SAM-Internet hittar du via www.jordbruksverket.se

E-legitimation kallas också BankID och finns i några olika varianter:

- **BankID på kort** som kopplas till datorn med en kortläsare
- **BankID på en fil** som laddas ner till datorn, eller
- **Mobilt BankID**, en applikation som kan användas på smarttelefoner och surfplattor med internetanslutning. Med Mobilt BankID kan du logga in på SAM-Internet från vilken dator som helst.

Om du gör ansökan för ditt aktiebolag eller handelsbolag måste du ha en fullmakt för att kunna använda din e-legitimation för företaget. Fullmakt behövs även om du ska hjälpa en annan person med en ansökan. Att dela ut en fullmakt görs smidigast via "Mina Sidor" och börjar då att gälla direkt. Det går även att göra med hjälp av blanketten "Fullmakt – E-tjänster" som

du hittar på Jordbruksverkets webbplats. Om du använder dig av blanketten är handläggningstiden omkring 1 vecka så tänk på att vara ute i god tid.

Du kan prenumerera på Jordbruksverkets nyhetsbrev för att få uppdateringar om viktiga datum och annat som du kan behöva tänka på när du gör din ansökan.

Övergångsregler tills den nya jordbrukspolitiken startar

Under förlängningsåren fram till att den nya jordbrukspolitiken startar 2023 förlänger du de åtaganden du har med ett år i taget. För de miljöersättningar det går att söka nytt åtagande för så blir de ettåriga. De utökningar som tidigare gav en förlängd åtagandeperiod kommer i år inte att påverka åtagandets slutår. Det går inte att söka nytt eller utöka åtagande inom miljöersättningarna för vallodling, skyddszoner och restaurering av betesmarker och slåtterängar.

Du som har ett åtagande som gick ut förra året, eller som du förlängde redan förra året, får frågan i SAM Internet om du vill förlänga ditt åtagande med ytterligare ett år.

Nyheter i SAM Internet

- › Fel, varningar och observera har fått tydligare symboler och alla blir inte utskrivna med röd text. Det är viktigt att läsa igenom fel, varningar och observera innan ni skickar in ansökan!
- › Ansökan för hotade husdjursraser görs från och med 2021 i SAM Internet istället för på blankett. Du söker utbetalning för pågående åtagande, du kan förlänga med ett år och du kan även söka ett helt nytt åtagande.
- › Det har även tillkommit en varning för de som förlänger sitt åtagande för ekologiska djur så att man inte ska missa att fylla i PPN.
- › Fliken Översikt ersätter den tidigare 'rapporten'. Här kan du jämföra mot en tidigare version av ansökan och se om du lagt till, tagit bort eller förändrat ett värde.

- › En ny rapport för Sammanställning över block har tillkommit. Här kan du se detaljerad information om blocken som ligger med i din ansökan. Du kan se blocknummer, blockidentitet, blockareal, stödberättigande areal, ägoslag, kategori, markklass, kompensationsområde, stödområde till och med 2014. Det går även att se nitratkänsligt område, skogsundantag, Natura 2000 och meddelanden till kund.
- › Under karta och skiftesfliken har det tillkommit nya lager för transparens för block och skiften samt ett nytt lager för att visa fastighetsbeteckning.
- › Förgröningen är justerad vid beräkningen om du har permanent gröda och väljer en grödkod för permanent gräsmark. Man kan se att man ansökt om förgröningen i detaljen.

Om du tar över hela eller delar av ett företag

Vid överlåtelser så är det bra om övertagaren har skickat in en egen SAM-ansökan som innehåller minst ett block med skifte, men det är inget krav. Har ni frågor, hör av er.

Om du ska ta över ett helt jordbruksföretag ska du använda blanketten "Övertagande av hela SAM-ansökan".

Om du ska ta över åtaganden och utbetalningar för miljöersättningar

ska du använda blanketten "Övertagande av åtaganden och utbetalning av miljöersättningar".

Blanketter och anvisningar finns på Jordbruksverkets webbplats. Om du inte ska ta över ett åtagande, utan bara mark, räcker det att du och överlåtaren kommer överens om vilken mark du ska ta över. Sedan tar du med den marken i din SAM-ansökan. Det är då viktigt att överlåtaren tar bort de aktuella blocken ur sin SAM-ansökan.

Glöm inte att föra över stödrätter!

Detta gör du via Mina sidor på Jordbruksverkets webbplats.

Kom ihåg-lista

- › **Kontrollera att Era kontaktuppgifter är uppdaterade**
- › **Svara på kompletteringsbrev**
- › **Läs igenom fel, varningar och observera som ni får i SAM-internet**
- › **RING vid frågor och funderingar**

Viktiga datum!

11 FEBRUARI SAM Internet öppnar

15 APRIL Sista dag för SAM-ansökan och att söka stödrätter ur den nationella reserven utan att få avdrag.

10 MAJ Om din SAM-ansökan kommer in efter den 15 april minskar ditt stöd med 1 procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Om din SAM-ansökan kommer in efter den 10 maj får du inga pengar.

15 JUNI Sista dag att göra vissa ändringar i SAM-ansökan.

Fullständig förteckning finns på Jordbruksverkets webbplats

Extra öppettider

Gemensamt telefonnummer till Jordbruksverket och Länsstyrelsen för ärenden gällande SAM ansökan:

0771-67 00 00

I år håller den tekniska supporten på Jordbruksverket öppet vissa tider när inte Länsstyrelsen är på plats.

29 - 31 mars: 08:00 - 19:00 .

Endast teknisk support finns att tillgå mellan 16.00-19.00.

1 april: 08:00 - 14:30 Endast teknisk support finns att tillgå mellan 12.00-14:30

6 - 9 april: 11:00 - 20:00

10 april - 11 april: 08:00 - 22:00 Endast teknisk support finns att tillgå

12 - 14 april: 08:00 - 22:00

15 april: 08:00 - 24:00 Endast teknisk support finns att tillgå 22.00-24.00

Koll på villkor för djurvälståndersättningar?

Stöden är till för att skapa en förbättrad djurvälstånd. För att erhålla stöden ska ett antal villkor följas. Vid en kontroll ska du kunna visa upp efterfrågad dokumentation för att inte gå miste om ersättning. Text: Christina Erdtman Johansson Foto: Anne Zwagers och Daniel Silfver

Extra djuromsorg för får:

Fären ska vara satta i avel eller vara över 1 år senast under hållandeperioden för att du ska kunna ta med dem i din ansökan om utbetalning. Satt i avel innebär att hondjuret är seminerat, betäckt eller släppt med handjur i avelssyfte. För handjur innebär det att handjuret har betäckt eller är släppt med hondjur i avelssyfte.

Du ska hålla det antal får som du redovisat i din ansökan minst 60 dagar från och med dagen efter att din SAM-ansökan kommer in till Jordbruksverket.

Du ska uppfylla villkoren från och med den 1 januari till och med den 31 december. Du kan läsa mer om varje villkor på Jordbruksverkets webbplats.

Stöden är ettåriga och du söker dem i SAM-internet.

De här villkoren behöver du följa för att få full ersättning:

- vara registrerad som djurhållare på minst en av de produktionsplatser som du redovisar i din ansökan.
- hålla minst 1 får hela året som din ansökan gäller.
- ha minst 1 djurenhet får i din ansökan om åtagande. 1 får motsvarar 0,15 djurenheter, vilket innebär att du behöver ha med minst 7 stycken får i din ansökan för att kunna få ett åtagande
- ha en produktionsplan
- senast den 1 november året som din ansökan gäller göra en foderinventering, låta göra en foderanalys och beräkna foderstater
- hullbedöma fåren på individnivå vid tre tillfällen jämnt fördelade över året
- klippa fåren minst två gånger under året
- ha särskilda mottagningsrutiner
- spara dokumentation
- märka och journalföra dina djur
- följa tvärvillkoren

Extra djuromsorg för sugor:

I din ansökan redovisar du hur många sugor och betäckta gyltor du haft under räkningsperioden som sträcker sig från 1 januari till 31 december året innan du söker ersättningen. Spara underlaget som visar hur du räknat. Du ska kunna visa upp din beräkning vid en kontroll. Mall för beräkning finns på Jordbruksverkets webbplats.

De här villkoren behöver du följa för att få full ersättning:

- ha ett åtagande som omfattar alla sugor och betäckta gyltor på de produktionsplatser du redovisat
- ha sugor och betäckta gyltor i planerad smågrisproduktion
- hålla minst 1 suga eller betäckt gylta i planerad produktion under hela året som din ansökan gäller
- vara registrerad som djurhållare på minst en av de produktionsplatser som du redovisar i din ansökan
- ha en produktionsplan
- göra analyser av foder, vatten och strömmaterial
- göra hullbedömningar på individnivå
- ha rutiner vid utfodring
- göra produktionsuppföljningar
- spara dokumentation
- följa tvärvillkoren

Utökad klövhälsovård för mjölkkor:

Djur som du tar med i din ansökan måste vara över 24 månader vid sista ansökningsdag. Du kan ta med mjölkkor och kvigor. Du kan även ta med de mjölkkor som du tillfälligt har som amkor.

Du måste ha djuren under tillräckligt lång tid för att uppfylla de villkor som gäller för ersättningen. Det vill säga att du ska kunna verka klövarna 2 gånger per år med minst 3 månaders mellanrum det år som du söker ersättningen.

De här villkoren behöver du följa för att få full ersättning:

- vara registrerad som djurhållare på minst en av de produktionsplatser som du redovisar i din ansökan
- hålla minst 1 nötkreatur för mjölkproduktion från sista ansökningsdag till årets slut
- låta verka klövarna på alla mjölkkor och kvigor som du har med i din ansökan minst 2 gånger per år med minst 3 månaders mellanrum
- låta en certifierad klövvårdare göra verkningarna
- ha rutiner för att kontrollera, bedöma och följa upp klövhälsan i din besättning
- behandla eventuella klövsjukdomar
- spara dokumentation (klövhälsoplan och klövhälsorapport)
- följa tvärvillkoren.

Senast i samband med den första verkningen ska du låta göra en klövhälsoplan. Du kan fylla i planen tillsammans med exempelvis klövvårdaren eller en rådgivare.

Den ska innehålla:

- planering för årets verkningar
- datum för när verkningarna har genomförts eller kommer att genomföras
- vilken certifierad klövvårdare som du anlitar
- beräkning och information om klövhälsostatus i besättningen
- om det finns problem med klövhälsan i besättningen ska du även planera för vilka åtgärder du kommer att göra för att förbättra besättningens klövstatus

Du behöver bara göra en åtgärdsplan om din beräkning av klövhälsostatus visar på att de djur som ingår i åtagandet har problem med klövsulesår, böld i vita linjen, digital dermatit eller limax.

Om följande procentsatser överstiger din beräkning måste du göra en åtgärdsplan:

- mer än 5 procent sammanlagt för klövsulesår eller böld i vita linjen
- mer än 5 procent digital dermatit
- mer än 3 procent limax

I åtgärdsplanen ska det framgå vilka åtgärder du planerar att göra, när de ska vara utförda och vem som ska göra dessa.

Vid varje verkningstillfälle ska du följa upp och uppdatera klövhälsoplanen med det som du har gjort.

Klövhälsorapporten ska innehålla:

- djuridentitet
- produktionsplatsnummer
- namn på klövvårdare
- datum
- eventuella klövsador
- klövform
- eventuell behandling
- djurets rörelsemönster och eventuell hälsa.

Du ska uppfylla villkoren för de djur som du har med i din ansökan. Om antalet djur som du har sökt ersättning för minskar ska du meddela det till Jordbruksverket. Det gör du i SAM Internet. Om länsstyrelsen meddelar dig att din gård ska kontrolleras kan du inte längre göra några ändringar i din ansökan.

Om du fått tidig kontroll måste du komplettera med dokumentation efter andra verkningen för att inte gå miste om ersättning.

Stöd till unga jordbrukare

Ett stöd för dig som är 40 år eller yngre och som har startat ett jordbruksföretag för första gången. Du kan få stödet för högst 90 hektar och du kan som mest få stödet i 5 år.

Så här går det till

Du söker stödet i e-tjänsten i SAM Internet. Sista dag att söka 2021 är den 15 april. Om din ansökan kommer in efter den 15 april minskar vi ditt stöd med 1 procent per arbetsdag som ansökan är försenad. Om ansökan kommer in efter den 10 maj får du inget stöd alls 2021.

Du måste vara nystartare och har startat ditt jordbruksföretag för första gången för högst 5 år sedan. Om du sedan tidigare har varit ägare eller delägare av någon form av jordbruksverksamhet, varit firmatecknare och fattat beslut om ekonomi, ledning och den dagliga verksamheten så räknas det som startår för din jordbruksverksamhet.

Kom ihåg att du behöver ansöka om stödet alla år du har rätt till stödet.

Du måste vara ansvarig för jordbruksverksamheten och kunna visa det vid kontroll.

Du kan även få stödet om du driver din jordbruksverksamhet i till exempel ett aktiebolag eller handelsbolag (juridisk person). En juridisk person kan få stöd om minst en person som ingår i den juridiska personen:

- Är 40 år eller yngre det år som den juridiska personen söker stödet för första gången.

- Äger en del av den juridiska personen.
- Är firmatecknare för den juridiska personen.
- Fattar beslut om ekonomi, ledning och den dagliga verksamheten.

- Är nystartare och har startat jordbruksverksamheten för första gången inom 5 år från första ansökan om stödet till unga jordbrukare.

Observera att alla punkter i listan måste vara uppfyllda.

Om en annan juridisk person helt eller tillsammans med andra kontrollerar bolaget som du bedriver din jordbruksverksamhet i, ska du uppfylla villkoren även för denna juridiska person.

Det räcker att den unga person eller de unga personer som startade som driftsledare tidigare för 5 år sedan uppfyller kriterierna.

Intyg om ägandeförhållande måste komma in för att det ska räknas som att ansökan har kommit in. Intyg om och redovisning av ägarförhållanden ska ha kommit in till länsstyrelsen senast den 15 april 2021. Först när länsstyrelsen har fått intygen räknas det som att din ansökan har kommit in. Om intygen kommer in efter den 15 april minskar vi ditt stöd med 1 procent för varje arbetsdag som de är försenade. Om intygen kommer in efter den 10 maj får du inget stöd alls 2021.

För aktiebolag räcker det med en kopia från aktieboken eller från ett avtal som visar detta. För handels- och kommanditbolag kan underlag som visar ägandeförhållanden vara exempelvis registreringsbevis från Bolagsverket.

Du bifogar intygen i SAM Internet som PDF dokument. ■

Igenvuxen betesmark?

Det finns fortfarande pengar kvar att söka för engångsröjning. Du kan få 5 000 kronor per hektar i ersättning.

Engångsröjning riktar sig till dig som har betesmark som vuxit igen några år och behöver röjas.

Marken ska:

- tidigare vara brukad som betesmark eller slåtteräng

- ha höga natur- och/eller kulturvärden

- skötas genom bete/slätter eller börja betas/slås efter röjningen

- vara så igenvuxen att den inte kan ingå i miljöersättningen för betesmarker och slåtterängar

Ansökan görs i e-tjänst på Jordbruksverkets webbplats.

Hör gärna av dig med frågor eller om du behöver hjälp med ansökan:

Malin Almquist,
010-223 43 66
malin.almquist@lansstyrelsen.se

Helena Larsson,
010-223 42 65
helena.larsson@lansstyrelsen.se

Djurskyddskontrollarbetet under 2020

Text: Ulrike Segerström

Olika typer av kontroller

Vi på Länsstyrelsen i Södermanlands län genomför många olika typer av djurskyddskontroller men de är i huvudsak uppdelade i planerade kontroller och kontroller efter anmälan, där en planerad kontroll är en kontroll som initierats av oss. En planerad kontroll kan gälla allt från nöt-, får-, gris- och fjäderfäbesättning- ar och vilthägn till kontroll av djurskydd i samband med transport och slakt av livsmedelsproducerande djur. Kontroller hos hästhållare och verksamheter med tillstånd såsom exempelvis ridskolor, zoobutiker och hundpensionat räknas också som planerade kontroller.

Planerade kontroller

Under 2020 har vi kontrollerat totalt 10,3 procent av länets kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur. Totalt har 223 planerade kontroller genomförts under året. De vanligaste bristerna har, som under tidigare år, framförallt gällt smutsiga djur, bristfälliga ligghallar och skaderisker.

Kontroll efter anmälan

Under 2020 har vi även tagit emot 465 anmälningar från bland annat allmänheten, veterinärer och polismyndigheten. Det är en liten ökning från 2019, 446 stycken. Den största andelen anmälningar gäller sällskapsdjur. Hanteringen av dessa ärenden varierar från att kontroll görs på plats till att djurägaren blir uppmärksam på anmälan genom brev eller telefonsamtal från oss. I varje ärende görs en riskbedömning som sedan utmynnar i hur ärendet ska hanteras.

Vi arbetar aktivt med att minska arbetstiden för handläggningen av anmälningsärenden. Särskilt viktigt är det att redan från början kunna särskilja obefogade anmälningar från de som är befogade. Obefogade anmälningar stjälar onödiga resurser från djurskyddsarbetet. Tyvärr är det så att en del anmälningar handlar om allt annat än att det faktiskt finns ett djurskyddsproblem.

Under 2020 bedömdes 27 procent av alla anmälningar, där kontroll genomfördes på plats, som obefogade. Mer än hälften av alla anmälningsärenden handläggs numera administrativt från kontoret.

Omhändertaganden och djurförbud

Vi har under 2020 fattat totalt 24 beslut om omhändertaganden av djur. Detta är en minskning från 2019 då det fattades 39 beslut. Besluten har i nästan alla fall rört sällskapsdjur.

Antalet beslut om djurförbud minskade under 2020, 4 stycken, jämfört med 2019, 7 stycken. Besluten har i ett fall gällt samtliga djurslag, i två fall klövbärande djur och i ett fall hund. Två beslut har tagits som gäller partiellt djurförbud. Det innebär att man inte får förbud att hålla djur utan förbud/begränsning att hålla ett visst antal djur.

"GENOM ÖMSESIDIG RESPEKT MOT VARANDRA HAR VI KUNNAT GENOMFÖRA KONTROLLÅRET 2020"

Lagen om tillsyn av hundar och katter

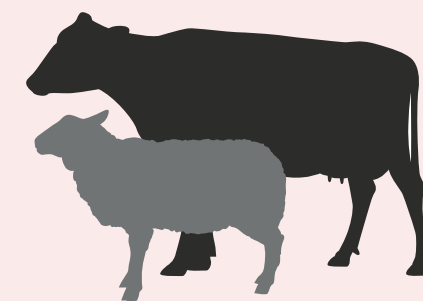
En ny arbetsuppgift som övertogs från polismyndigheten den 1 juni 2018 är handläggningen av ärenden där hundägaren brister i tillsynen över sin hund. Som hundägare har man ett strikt ansvar att se till så att sin hund inte skrämmar eller i värsta fall angriper andra hundar eller människor. Under vissa tider på året, 1 mars-15 augusti, är det också extra viktigt att hålla hunden under sådan strikt uppsikt så att den inte har möjlighet att förfölja vilt. I de flesta fall innebär det att hunden ska hållas kopplad i skog och mark. Vi har möjlighet att besluta om till exempel koppeltvång utanför inhägnat område eller i värsta fall förbud att hålla hund. Det är inte helt ovanligt att hundägare som anmäls för brister enligt tillsynslagen samtidigt är under utredning för brister enligt djurskyddslagen.

Under 2020 har 138 ärenden handlagts varav 14 av dessa har resulterat i någon form av åtgärd mot hundägaren. I tre fall har vi beslutat om att omhänderta hundar enligt aktuell lagstiftning.

Covid-19 och restriktioner i kontrollarbetet

Planeringen inför kontrollåret 2020 kullkastades redan några månader in på det nya året. På grund av Covid-19 infördes restriktioner som innebar att alla länsstyrelser fick ta ställning till om och i så fall hur man skulle gå vidare med kontrollarbetet. Vi bestämde oss för att fortsätta genomföra planerade kontroller av livsmedelsproducerande djur, hästar och ansökningar om tillstånd, men med fokus på att följa restriktionerna för Covid-19. När det gäller handläggningen av anmälningsärenden, vilket ofta gäller sällskapsdjur som hålls inne i djurhållarens bostad, försökte vi i första hand hantera dessa administrativt från kontoret. Ärenden där djurägaren var över 70 år lades åt sidan för att hanteras vid ett senare tillfälle. Dock gjordes undantag om vi hade en stark anledning att tro att djuren var utsatta för ett akut lidande. För att minska risken för smittspridning infördes även nya rutiner såsom att exempelvis använda munskydd och, om möjligt, besiktiga djuren utanför djurhållarens bostad.

Vi vill avsluta med att tacka alla djurhållare som vi har haft kontakt med under året för förtroendet att få göra kontroller hos er trots den pågående pandemin. Genom ömsesidig respekt mot varandra har vi kunnat genomföra kontrollåret 2020 på ett sådant sätt att vi har nått målen trots den rådande situationen. ■

Inventering av stora rovdjur vintern 2020/2021

Varje år gör länsstyrelserna i Sverige en inventering av de fem stora rovdjuren; varg, björn, lo, kungsörn och järv. Inventeringen pågår mellan 1 oktober och 31 mars för varg, och mellan 1 oktober och 28 februari för lodjur.

Text: Lovisa Häggström
Foto: länsstyrelsens viltkamera och Fredrico Di Dio

Inventering

Inventeringen av rovdjur utförs för att kunna följa rovdjursstammarnas status och utveckling över tid och mellan län och för att kunna ta korrekta beslut i samband med förvaltningen av djuren.

Årets snötäcke gör det möjligt att inventera rovdjur med hjälp av spår i snö. Spårningen visar familjegrupp av vargar i både Ärla- och Sjundareviret i år. Även familjegrupper av lodjur har spårats.

I Södermanland arbetar fem personer med att kvalitetssäkra spår efter stora rovdjur. Spåren består framförallt av spårstämplat i snö, bilder från viltkameror eller DNA i spillning eller urin. Årets period med snö har resulterat i att många har observerat stora spår i snön och rapporterat till länsstyrelsen. På webbplatsen www.skandobs.se kan alla hjälpa till att rapportera spår. Antalet rovdjur som inventerats i länet ligger till grund för anslag till bidrag. Förekomst av ett revir kan öka möjligheten att få bidrag för förebyggande åtgärder för tamdjursägare, därför är det viktigt att rapportera. De som lever på landsbygden (djurägare, jägare, naturintresserade med flera) vill ha information om det finns varg och lodjur i området. Länsstyrelsen informerar om resultatet på sin webbplats. Kvalitetssäkrare av rovdjursspår får meddelande direkt i mobiltelefonen vid tips. Viss prioritering bland tipsen kan behövas de dagar de är snö, till exempel så prioriteras två lodjur som går tillsammans före ett spår med endast ett djur.

Kvalitetssäkring görs av personer som utbildats av viltskadecenter och utsetts av

länsstyrelsen. För att kunna jämföra mellan år och län i hela Sverige finns kriterier som behöver uppfyllas för fastställande av varg, lo, revirmarkerande par, familjegrupp, föringring med mera.

Vargens revir

Ett revir är ett avgränsat område där en varg eller ett vargpar är stationära och revirmarkerar regelbundet. Storleken på reviren varierar. Ett par (hona och hane) där bägge revirmarkerar i reviret kallas revirmarkerande par. Får dessa valpar kallas det föringring, vilket anger grund för beräkningen av det totala antalet vargar. En familjegrupp består av minst tre vargar i sällskap i ett revir, det är det som i dagligt tal brukar kallas flock.

Vandringsvargar

Vargobservationer utanför reviret är naturligt när unga vargar vandrar från reviret för att hitta ett område där de kan bilda ett eget revir, det händer att dessa så kallade "vandringsvargar" går mycket långa sträckor. DNA som säkrades vid observationer från Oknön och Kvicksund visar att det var är olika unga hanar födda 2019, en från

Varg och lodjur fotograferade med viltkamera. Varg- och lodjursspår.

Långbogenreviret i Östergötland och en från Sjundareviret i Södermanland/Stockholm som är ute på vandring.

Lodjurens familjegrupp

Flera lodjur tillsammans är oftast en hona med 1-4 ungar. Ungarna föds ofta i slutet av maj. Vuxna lodjur går endast tillsammans under parningsperioder. Lodjuren har hemområden där de vistas. Hanarnas områden överlappar ofta honornas områden.

Resultat

Under pågående inventeringsperiod har följande hittats i Södermanlands län fram till den 9 februari 2021

- 2.5 lodjursföringringar (0.5 då en föringring rör sig över länsgränsen mot annat län)
- 1.5 familjegrupp av varg (0.5 då ett revir delas med Stockholms län).
- Ett ungt och utmarglat lodjur hittades dött söder om Tystberga

- DNA från en varghona påträffades söder om Björnlunda, honan är född i Långbogenreviret i Östergötland 2019. Samma individ var i länet även i slutet sommaren 2020. Vargen gick ensam, utan att revirmarkera.
- Observationer efter ensamma vargar har hittats vid flera platser, exempelvis: Bettina, Runtuna, Äs, Kungsör, och Oknön
- Observationer efter ensamma lodjur har hittats vid flera platser, exempelvis: Eskilstuna, Åkersstyckebruk, Näshulta och Stavsjö ■

Befrielse från fällavgift

Foto: Vidar Nordi

När du fällt en älg som inte är tjänlig som människoföda behöver du inte betala fällavgift.

Otjänligheten får dock inte ha förorsakats genom felaktigt tillvaratagande av älgen eller på grund av att eftersöksskyldigheten inte har fullgjorts i tillräcklig utsträckning. I vissa fall behöver älgen besiktigas av polis, veterinär eller person som länsstyrelsen utsett, varefter länsstyrelsen fattar beslut om befrielse av fällavgift. Detta tillvägagångssätt tillämpas då du under jakt faller en älg i syfte att ta till vara på den, men inser efter att älgen är nedlagd att den inte är tjänlig att äta. Älgen ska då rapporteras in i Älgdata och därefter skickas en ansökan om att slippa betala fällavgiften in till länsstyrelsen, tillsammans med besiktningsintyget.

Om du istället vid jakt eller vid något annat tillfälle, påträffar en älg så skadad eller i ett sådant tillstånd att den snarast bör avlivas av djurskyddsskäl, får du med stöd av 40 c § i jaktförordningen avliva älgen, även om den är fredad eller om avlivningen sker på någon annans mark. Sådan avlivning av vilt utgör inte jakt, vilket innebär att den som avlivar en älg med stöd av 40 c § inte behöver betala fällavgift och någon besiktning av älgen behöver inte ske. Älgen ska inte rapporteras i Älgdata, utan registreras som övrig dödlighet i älgskötselplanen. Om älgen avlivas då den är fredad ska detta rapporteras till polisen, om möjligt innan avlivningen sker, eftersom älgen då tillhör staten.

Det bör dock betonas att den som utför avlivningen ansvarar för att åtgärden var nödvändig av djurskyddsskäl. Ifrågasätts detta i efterhand behöver det kunna motiveras.

Rapportera
in dina
observationer på
www.skandobs.se!

Engagera dig i den lokala viltförvaltningen!

Vintern och jaktsäsongen för klövvilt är över och arbetet inför nästa säsong pågår för fullt i länets skötselområden. Inventeringar såväl som årsmöten ska eller har genomförts. Förvaltningen av vilt ska diskuteras lokalt för att forma och spika planer inför nästa års jakt. Engagera dig i skötselområdets arbete om viltet är en del av din vardag och påverkar dig, oavsett om det gäller ditt ägande, ditt brukande eller din jakt!

Text Jan-Erik Dalmo

Samförvaltningsplanen

2018 tog Länsstyrelsen i Södermanland fram en samförvaltningsplan för klövvilt vars syfte är att bidra till en långsiktig och hållbar förvaltning. Planen utgör ett kunskapsunderlag där man bland annat hittar beskrivningar av viltförvaltningens uppbyggnad och årshjul, olika aktörers roll i förvaltningen samt presentationer av de klövviltsarter som finns i länet. Avslutningsvis så kan man även hitta de regionala målsättningar som finns för klövviltförvaltningen i länet.

Underlag till förvaltningen

Vår och försommar utgör en viktig del i viltförvaltningens årscykel då planer för nästa jaktår ska utarbetas. I arbetet med planerna är underlag som beskriver nuläget av största vikt. Det kan handla om underlag kring viltstammarnas storlek eller om hur det ser ut med skador på skog och grö-

dor. Inventeringar behöver genomföras och för att uppskatta viltstammarnas storlek så kan det exempelvis handla om foderplatsinventering av kronhjort eller vårräkning av dovhjort. Skador på skogs- och jordbruk i ett område kan uppskattas genom referenshågn och rutor.

Samförvaltningsplanen finns digitalt och går att hitta på länsstyrelsens webbplats!

Utöver inventeringar av olika slag så är en annan viktig del områdets avskjutning. För älg och kronhjort är avskjutning obligatoriskt att rapportera men för förvaltningen är det lika intressant och värdefullt att annat vilt så som dovhjort, vildsvin och rådjur rapporteras.

Din insats är viktig!

Delta vid eller arrangera inventeringar, gör referensrutor i dina nyplanteringar och grödor samt rapportera avskjutning, oavsett viltslag. Underlag av olika slag är ovärderligt för det arbete som pågår i ert skötselområde.

Målsättningar med förvaltningen

Ett bra underlag skapar förutsättningar för trovärdiga och realistiska målsättningar. Skötselområdet har att ta ställning till om man är nöjd med nuläget och vill arbeta för att bibehålla det eller om man vill förändra någon del och hur man i så fall ska gå till väga. Olika intressen ska beaktas och det är fördelaktigt om dessa finns representerade vid såväl årsmöten som i styrelser.

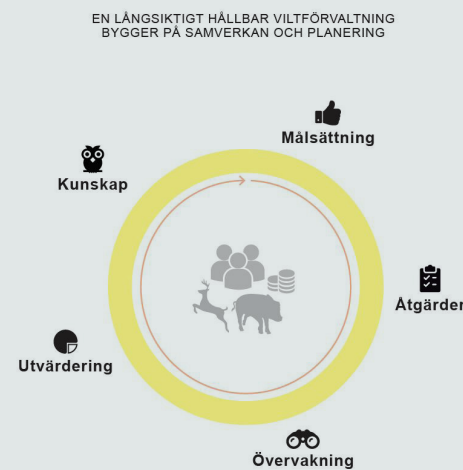
Ett område kan ha flera målsättningar och det finns ofta förutsättningar för målsättningar kopplat till olika intressen som inte

går mot varandra! Exempelvis kan man arbeta för fler och äldre handjur samtidigt som man kan arbeta för att sänka den totala tätheten i ett område för nå acceptabla nivåer avseende skador.

Samma modell, oavsett nivå

Om man vill engagera sig för en förändring så börjar men enklast med sig själv och andra som i ett område som vill uppnå samma sak. Samma modell kan tillämpas ända ner på fastighets- och jaktlagsnivå. Se till att samla underlag, sätt mål, arbeta för att nå målen och utvärdera resultatet. Om fler och större områden arbetar för något tillsammans blir det naturligtvis enklare men man måste börja med sig själv och där man själv har rådighet. Se till att engagera dig i den lokala viltförvaltningen! ■

Den adaptiva förvaltningsnsnuran fungerar utmärkt oavsett nivå i förvaltningen.

Aktiv Landsbygd 01/2021

NATURNÄRA JOBB

med sikte på de gröna näringarna

Text: Natascha Bank & Janni Servin Foto: Natascha Bank och fotot på sidan 2 är taget av Rolf Lundström

Naturnära jobb riktar sig till personer som är nyanlända i Sverige eller personer som har varit utan arbete under en längre tid. Ett av målen är att rusta deltagarna med erfarenheter och kompetens som efterfrågas på arbetsmarknaden, med siktet särskilt inställt på de gröna näringarna.

Skogsstyrelsen visstidsanställer deltagarna i samverkan med arbetsförmedlingen och anställningstiden inom naturnära jobb är maximalt 12 månader. Länsstyrelsens roll är att samordna och prioritera de uppdrag som utförs. I Södermanland finns för närvarande ett arbetslag med åtta deltagare som är stationerade i Nyköping.

Deltagarna får prova på varierande arbetsuppgifter så som olika typer av naturvårdande skötsel, upprustning av leder och rastplatser, skötsel av kulturlämningar, städning av stränder, mm. I första hand utförs uppdragen i länets naturreservat och andra områden som är tillgängliga för allmänheten.

Under anställningen genomförs interna utbildningar hos Skogsstyrelsen samt hos några externa aktörer. Exempel på utbildningar är röjsåg och motorsåg, arbete på väg, skoglig grundkurs, utbildning i naturvård, halkkörning för bussförare, yrkessvenska, HLR-utbildning, och förarbevis för fyrhjuling.

Deltagarna i projektet är personer som tycker om att röra på sig, trivs i skog och mark och kan vara ute i alla väder. En framgångsfaktor för att utvecklas och komma vidare är det svenska språket var för det läggs stor vikt och mycket resurser på det i det dagliga arbetet.

Genom anställningen i Naturnära Jobb ska viljan till delaktighet och integration i samhället skapa goda förutsättningar för att lära sig språket. De nyanlända får möjlighet att träna på svenska, lära sig sociala koder och få förståelse i hur det fungerar på en svensk arbetsplats.

Naturnära jobb är ett regeringsuppdrag till Skogsstyrelsen, länsstyrelserna, Sveriges geologiska undersökning, Naturvårdsverket och Arbetsförmedlingen. Inom satsningen finns även möjligheter till studiebesök.

Är du intresserad av att visa upp din verksamhet och ta emot deltagarna för ett studiebesök så hör gärna av dig till länsstyrelsens samordnare. Vem vet, kanske kan det finnas möjlighet till ytterligare samarbete och framtida möjligheter, både för deltagare och för dig som företagare?

För mer information och frågor rörande framtidsmöjligheter, kontakta **Natasha Bank, matchningsresurs i Södermanland, Örebro, Stockholm och Gotland. 010-45 77 180 (Kundtjänst) Natasha.bank@skogsstyrelsen.se**

För frågor om uppdrag och studiebesök, kontakta länsstyrelsen samordnare. **Janni Servin, 010-2234374 janni.servin@lansstyrelsen.se**

Ytterligare information: **www.lansstyrelsen.se/sodermanland** och sök på **naturnära jobb**.

KLIMATINVESTERING PÅ GÅRDEN

Har du en idé som kan minska samhällets klimatpåverkan? Då kan du söka investeringsstöd från Klimatklivet för att utföra åtgärden.

Vem kan söka?

Alla förutom privatpersoner kan söka stödet, exempelvis företag, kommuner, ideella organisationer och stiftelser.

Vad kan man få stöd för?

Klimatklivet ger stöd till fysiska åtgärder som minskar utsläppen av koldioxid och andra gaser som påverkar klimatet. Andra önskade effekter är spridning av ny teknik, marknadsintroduktion, förbättrad folkhälsa, ökad sysselsättning, och positiva effekter för miljömålen i länet.

Hur mycket stöd kan man få?

Som högst kan man få 70 procent, men stödet kan bli lägre beroende på vem som söker och/eller typ av åtgärd. För laddningspunkter ges maximalt 50 procent i stöd.

Exempel på åtgärder

- Ersätta oljepanna med bergvärme, pellets, flis eller halm
- Ansluta spannmålstork till fjärrvärme
- Ta tillvara restvärme
- Laddstationer för elfordon på publika platser
- Produktion av biogas
- Tankstation för biogas
- Inköp av fossilfria tunga fordon eller arbetsmaskiner
- Ersätta dieseldriven bevattningspump med eldriven
- Produktion av biokol

Hur ansöker man?

Ansökan är öppen vid tre tillfällen under 2021:

- 13–27 april
- 24 augusti – 9 september

- 8–18 november

Ansökan görs via länsstyrelsens webbplats. Där finns även all praktisk info.

Har du frågor?

Då är du välkommen att kontakta Olivia Gustafsson, handläggare på Länsstyrelsen. olivia.gustafsson@lansstyrelsen.se
Telefon: 010-2234413

Välkommen på digital infoträff
den 25 mars kl. 13.00–14.00,
följt av frågestund 14.00–14.30

Ny koordinator för Södermanlands livsmedelsstrategi

I december förra året tillträdde jag, Emma Wogel, tjänsten som regional livsmedelskoordinator på Länsstyrelsen i Södermanland. I rollen som koordinator ska jag samordna arbetet mot målen i den regionala livsmedelsstrategin. Strategin togs fram 2018 av länsstyrelsen tillsammans med Region Sörmland och LRF Södermanland.

Jag är uppvuxen på en mindre gård mellan Nyköping och Vagnhärad. Efter att ha varit bosatt utanför länet de senaste 10 åren har jag nu flyttat hem och blivit sörmlänning igen. Under mina år utanför länet har jag utbildat mig till agronom på SLU i Uppsala och bott i Härnösand. I Härnösand arbetade jag med landsbygdsutveckling på Länsstyrelsen i Västernorrland.

Min uppväxt har gett mig ett stort intresse för lantbruk och lokal matproduktion. Som barn hjälpte jag mina föräldrar på gården med djuren, odlingar och höslått. Att nu få arbeta med och för sörmländsk mat och lantbrukare känns som en ynnest.

I arbetet hoppas jag få ett gott samarbete med er, Sörmlands lokala livsmedelsproducenter. Ni får gärna kontakta mig med synpunkter, tankar och idéer för pågående och kommande arbeten. I arbete tillsammans blir alla aktörer i länet starkare och den sörmländska maten mer konkurrenskraftig.

Under våren kommer jag fokusera på att utveckla metoder för att förenkla regler och villkor för livsmedelskedjan. Länsstyrelsen i Södermanland samordnar ett länsövergripande samverkansprojekt där målet är att skapa mer likartade

bedömningar för verksamheter, oavsett deras placeringsort.

Jag ser fram mot lära känna er och era verksamheter!

**Emma Wogel, 010 - 223 43 61
emma.wogel@lansstyrelsen.se**

Har ni frågor om livsmedelsstrategin, kontakta mig!

GREPPA NÄRINGEN ÄR SVENSKT LANTBRUKS STÖRSTA MILJÖPROJEKT NÅGONSIN

Text och foto: Klas Fredriksson

Under 20 år har lantbrukarna och Greppa Näringen gjort det svenska lantbruket mer hållbart. Från att ha börjat som ett ganska utpräglat övergödningssprojekt har Greppa Näringen breddats till ett hållbarhetsprojekt.

UTVECKLING OCH FRAMTID

Greppa Näringen drivs av Jordbruksverket i samarbete med Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Länsstyrelserna och ett stort antal rådgivningsföretag inom lantbruksbranschen, en samarbetsform som har fungerat bra genom åren. Rådgivningen bygger på frivilligt deltagande från lantbrukarnas sida med målet att både lantbruket och miljön ska tjäna på föreslagna åtgärder.

Förmedling av ny forskning och att snabbt följa upp förändringar i omvärlden är centralt inom Greppa Näringen. Konceptet utvecklas kontinuerligt och nya rådgivningar tas fram. Under 2021 kommer vi att marknadsföra en rådgivning riktad till hästhållare. Arbetet med att ta fram rådgivning om att odla utan glykosfat, vårt mest använda ogräsmiddel, samt biologisk mångfald på slätten pågår.

VIKTIGA ERFARENHETER

En framgångsfaktor är att det finns en väl fungerande organisation uppbyggd kring Greppa Näringen med inarbetade rutiner och samarbetsformer och verksamheten följs upp systematiskt. Under 20 år har över 23 000 växtnärbaser gjorts vilket är unikt och en viktig parameter för att följa hur överskottet av kväve och fosfor i gårdsbalansen ändras.

För att uppnå resultat behöver rådgivaren bygga tillit och jämföra data mellan gårdar. Lantbrukaren behöver ett kvitto på att genomförda åtgärder ger resultat och det har därför visat sig nödvändigt med återkommande gårdsbesök. I de nöjdhetsundersökningar som genomförs svarar lantbrukarna att de är mycket nöjda med Greppas rådgivning.

Greppa Näringen utbildar också många rådgivare i miljö- och klimatfrågor varje år vilket har lyft kompetensen i den svenska rådgivarkåren. Dessa rådgivare

medverkar ofta på kurser och fältvandringar som erbjuds via länsstyrelserna vilket har visat sig vara ett bra komplement till den enskilda rådgivningen. Det finns även flera digitala miljötjänster på webbplatsen greppa.nu och många praktiska råd som är tillgängliga för alla.

GÅRDSRÅDGIVNING I SÖDERMANLANDS LÄN

I Södermanlands län har 648 gårdsrådgivningar genomförts under perioden 2015–2020 och projekt målet för antalet rådgivningar som sattes 2015 har uppfyllts. Det är ett bra resultat och stort intresse från lantbrukarnas sida även 2020 då 70 gårdar rådgivningsbesök genomfördes trots pandemin. Det är viktigt att jobba för att nå de nationella målen för antalet genomförda rådgivningar inom Greppa Näringen. Målet för 2021 är att antalet rådgivningsbesök ska nå samma nivåer som åren 2017–2018, då antalet rådgivningsbesök blev över 120 stycken inom Greppa Näringen i Södermanlands län.

Målgruppen för enskild rådgivning inom Greppa Näringen i Södermanlands län är i första hand lantbrukare med gårdar som har mer än 50 ha åkermark eller 25 djurenheter. Enligt Jordbruksverkets uppskattningar finns 705 lantbruk i länet som uppfyller dessa kriterier. Vid våtmarksplanering får även mindre företag ingå i målgruppen. Vattenskyddsområden kommer också att prioriteras.

BLI RÅDGIVNINGSMEDLEM

Är du redan rådgivningsmedlem eller önskar bli rådgivningsmedlem kan du kontakta din rådgivare eller länsstyrelsens samordnare för Greppa Näringen om din rådgivningsplan eller med andra frågor.

Du kan läsa mer om den rådgivning som erbjuds av rådgivningsföretagen i Södermanland på Greppa Näringens webbplats, www.greppa.nu

Har du frågor kontakta:

**Klas Fredriksson, 010-223 43 84
Klas.fredriksson@lansstyrelsen.se**

greppa näringen

Smakrik och blomstrande besöksnäring

Under namnet "Smakrik och blomstrande besöksnäring" ordnar vi föreläsningar, kurser, företagsbesök och rådgivning för besöksföretag på landsbygden i Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Örebro och Södermanlands län. Du som har ett boende, servering, gårdsbutik eller annan besöksverksamhet på landsbygden är välkommen på aktiviteterna.

Prenumerera på vårt nyhetsbrev så du inte missar våra aktiviteter.

Håll utkik i länsstyrelsens kalender efter våra aktiviteter!

Rådgivning för ett lönsammare besöksföretag

Inom satsningen har vi avtal med mycket kompetenta rådgivare. Du betalar endast 30% av kostnaden för rådgivningen, resten finansieras av Landsbygdsprogrammet.

Rådgivningsområden:

- Trädgårdsdesign
- Matlagning
- Storytelling
- Inred gårdsbutik
- Tillgänglig besöksverksamhet

Läs mer om rådgivningen, företagsbesök och kurser på vår webbplats. Här kan du också ladda ner en broschyr om rådgivningen och prenumerera på vårt nyhetsbrev;

<https://www.lansstyrelsen.se/smakrikbesoksnaring>

Kerstin Bjäresten Osmark

kerstin.bjaresten.osmark@lansstyrelsen.se, 010-224 94 11

Ekologisk produktion

Länsstyrelsen kommer upphandla kurser och enskild rådgivning under våren 2021 - håll utkik på webbplatsen för mer info!

För mer information om rådgivning eller kurser, se vår webbplats eller kontakta:
Jenny Askenfelt, 010-223 43 73
jenny.askenfelt@lansstyrelsen.se

Rådgivningsbesök och Covid -19

Vi gör fortsatt rådgivningsbesök men med extra försiktighet. Vi följer myndigheternas rekommendationer som kan ändras snabbt. Vi träffas bara om alla är friska, enbart utomhus och håller lite extra avstånd till varandra. Vi gör inte besök hos dig som är äldre än 70 år eller själv talar om att du tillhör en riskgrupp.

Länsstyrelsen organiserar löpande kurser inom Ett rikt odlingslandskap - Håll utkik i vår kalender på webbplatsen!

Kommersiell rådgivning till lanthandlare

Nu kan du som lanthandlare söka rådgivning inom nedanstående områden. Rådgivningen kommer vara helt anpassad och fokusera på det som just du som lanthandlare vill ha hjälp med.

Rådgivningen kommer ske på en lämplig plats bestämd av dig som lanthandlare och kan ske i personalgrupp, individuellt eller tillsammans med andra lanthandlare i grupp. Du bestämmer!

Våra rådgivare är proffs på sitt område och har många års erfarenhet av både rådgivning och arbete inom både lanthandel och ämnesområdena.

Områden där du kan få rådgivning:

- Inköp och distribution
- Varuexponering
- Utveckling och diversifiering
- Företagsekonomiska analyser
- Energieffektivisering
- Nytt sätt för service

Kostnad

Du som lanthandlare betalar 30% av totalkostnaden medan projektet som medfinansierar står för 70%.

Har du frågor?

Marcus Forss

072 - 148 07 49

marcus.forss@regionsormland.se

Ett rikt odlingslandskap

Funderar du över hur du ska ta hand om dina betesmarker och slätterängar? Vill du lära dig mer om de kulturmiljövärden som finns på din gård? Vill du veta hur du kan restaurera en naturbetesmark? Länsstyrelsen erbjuder enskild rådgivning för dig som är lantbrukare om skötsel av ängar, naturbetesmarker och andra natur- och kulturvärden knutna till odlingslandskapet. Rådgivningen är kostnadsfri och sker på din gård/arbetsplats. Du får skriftlig dokumentation efter mötet som beskriver vad ni kom fram till kring skötselåtgärder.

Rådgivningen är kostnadsfri

Välkommen att kontakta våra rådgivare!

Malin Almquist

010-223 43 66

malin.almquist@lansstyrelsen.se

Helena Larsson

010-223 43 45

helena.larsson@lansstyrelsen.se

MARK- OCH BETESFÖRMEDLING

Behöver dina djur mer bete? Har du mark som behöver betas? Eller saknar du mark men vill starta en odling av frukt och grönsaker? Ta hjälp av länsstyrelsens Mark- och betesförmedling!

Vill du vara med?

Gå in på länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/sodermanland och sök på Mark- och betesförmedling, eller scanna QR-koden för att fylla i en intresseanmälan eller läsa intresseanmälningar som andra redan har lagt ut.

Foto: Per-Erik Adamsson och Stua av Tankbar AB

19

Om du tror att du är
för liten för att göra
skillnad, försök att
sova med en mygga i
rummet

3

frågor till...

... **Maria Rolf**,
Friluftslivssamordnare på
Länsstyrelsen i Södermanland:

1. Vad gör en friluftslivssamordnare och varför behövs en sådan?

Friluftsliv har stora värden för individen och samhället. Därför har riksdagen beslutat tio nationella mål för friluftslivspolitikerna och alla länsstyrelser har fått i uppdrag att arbeta för att nå målen.

Det viktigaste värdet som friluftsliv har är att vi människor mår bra av att vara ute i naturen. Vi rör på oss, blir mindre stressade och umgås socialt. Vi lär oss också om natur- och kulturmiljöer om vi är ute i naturen. Ett tredje värde är naturturism eller annat arbete med friluftsliv.

Jag arbetar med att främja och informera om friluftsliv på länsstyrelsen så att friluftslivsaspekten kommer in i olika frågor hos oss, till exempel inom naturvården, samhällsplanering och landsbygdsutveckling. Jag arbetar också med kommunerna i länet, föreningslivet och andra organisationer som påverkar eller är aktiva inom friluftslivet. Jag har

till exempel ordnat webinarier med olika teman och en regional tankesmedja om friluftsliv och planerar för fler under 2021. För att nå ut finns ett friluftslivsnätverk som jag samordnar.

2. År 2021 är utsett till Friluftslivets år. Berätta mer om det!

Luften är fri är ledordet för Friluftslivets år 2021. Målet är få fler människor att prova friluftsliv och långsiktigt fortsätta med det. Huvudmålgrupp för året är de ovana och särskilda målgrupper är barn årskurs 4 till 6, personer med utländsk bakgrund och beslutsfattare – de som kan påverka målgruppernas möjligheter till friluftsliv.

Många föreningar runt om i länet kommer säkert att uppmärksamma Friluftslivets år under året och jag hoppas att flera kommer att ordna aktiviteter riktade till de utvalda målgrupperna. Vi på länsstyrelsen kommer att berätta om våra naturreservat och också använda naturum Stendörren. Vår landshövding

har också lovat att göra några friluftssaktiviteter under året! Exakt vad vi kommer att kunna göra beror på pandemins utveckling. Håll utkik på länsstyrelsens och naturums Facebook-sida.

Svenskt Friluftsliv och Naturvårdsverket står bakom satsningen. Mer information finns på www.luftenarfri.nu

3. Vilka platser besöker du helst själv ute i länet?

Ja, det finns ju hur många fina platser som helst! Jag trivs mycket bra i min kajak och tycker att skärgården är fantastiskt fin. Det finns så många fina klippor att rasta på och bada från. Och på öarna växer vackert knotiga tallar. Mälarens arkipelag är också trevlig, särskilt på våren när fåglarna sjunger i vassarna.

Vi har också några riktigt fina naturreservat med stora, gamla ekar och andra lövträd i betesmarker. Ofta vid en vacker insjö. Där är det fint att njuta av vårblommor och en fika i solen.